

Slechtvalk slaat Ooievaar

Op 31 maart 2003 werd een verder saaie vogeldag toch nog leuker door een wel heel merkwaardige waarneming. Guido Aijkens en ik keken langs de rijksweg A4 nabij vogelplas De Starrevaart bij Voorschoten naar baltzende Buizerds. Opeens dook er een Ooievaar op. Snel even checken of het geen zwarte was! Dit bleek niet het geval en we besloten verder te fietsen. Ik keek nog eenmaal naar de Ooievaar en zag er iets voorlangs schieten. Wat was dat? Werd die Ooievaar nou door iets aangevallen? 'Ach,' zei ik nog, 'het zal wel een jolige baltzende Buizerd wezen.' De Ooievaar begon te draaien om zijn as, tuimelde een stuk naar beneden en probeerde met een draai weer omhoog te vliegen. Nee, het was toch werkelijk een aanval. 'Het is een valk joh,' zei Guido. 'Slechtvalk!', schreeuwde ik met oprechte verbazing. Het werd nu echt serieus. De Slechtvalk probeerde de Ooievaar in de lucht te grijpen en erop te duiken. De zwartwitte deur wist telkens te ontkomen door naar boven en beneden te zoeven en door zijn lichaam opzij te draaien. Daardoor dook de Slechtvalk mis en ook de grijpacties bleken geen succes. Volkomen in de war vloog de Ooievaar terug in de richting van Leidschendam, waarvan hij gekomen was. Daarbij draaide hij nog eenmaal in de lucht zijn nek draaiend om te kijken of de valk hem nogmaals aanviel. De

Slechtvalk hield het echter ook wel voor gezien en vloog in noordoostelijke richting de polder in. Alles bij elkaar zal het schouwspel hooguit een minuut in beslag hebben genomen, maar het leverde een oorverdovende tien minuten stilte op, 'Wow!' Ik wist dat Slechtvalken in de Middeleeuwen wel voor de reigerjacht gebruikt werden, maar dat deze van nature een Ooievaar (2,50 m spanwijdte!) aan zouden vallen had ik nooit gedacht. Als mensen nou een Ooievaar op de nestpaal met onverklaarbare schrammen op de rug aantreffen hoor ik daar nog graag van.

■ Wouter Teunissen, Wilgenlaan 14, 2251 AM Voorschoten, e-mail: roofpiet@hotmail.com.

Rosse Franjepoot pikkend naar kwallen

Op 5 oktober 1997 om 15.40 uur bevond zich een Rosse Franjepoot in eerste winterkleed tussen strandlopers op een drooggevalle slijkgig stuk wad in de omgeving van de Wierschuur op Terschelling. De vogel was aan het foerageren door te pikken naar vers drooggevalle kwallen die daar lagen. Met iedere kwal was de vogel geruime tijd bezig alvorens zich naar een volgende te verplaatsen. Met het afgaan tijd kwamen er verderop steeds nieuwe kwallen bloot te liggen, de vogel zocht deze al lopend en korte vluchten makend op en verdween aldus het wad op. Wat de vogel precies van de kwallen af pikte was niet duidelijk. Het zag er niet naar uit dat er in de kwallen zelf gepikt werd (dan zou er wellicht meer kracht aan te pas hebben moeten komen), maar uitgesloten is dit niet.

Hoewel er wel mogelijk vergelijkbare foerageersituaties van deze soort bekend zijn, heb ik over gerichte associatie met kwallen nergens iets kunnen vinden. Vormen de kwallen onder de geschetste omstandigheden slechts een goede vindplaats voor het normale voedsel of heeft het meer te betekenen?

■ P. Bauwens, Kapelstraat 43, 3572 CJ Utrecht, (030) 273 36 28.

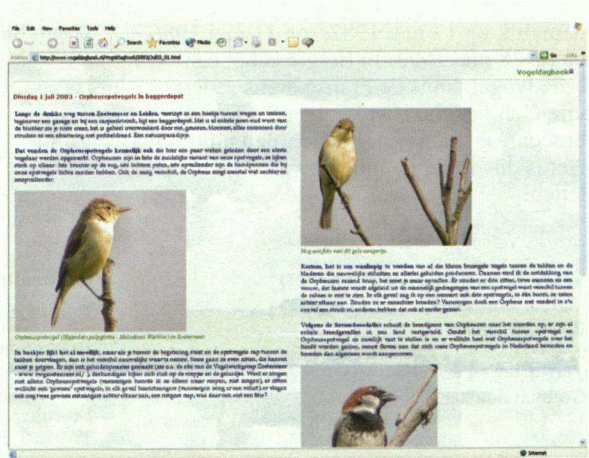
Opvallende Huismus en Orpheusspotvogels in Zoetermeer

Op 1 juli 2003 was er in Zoetermeer een Huismus die de aandacht trok van Adri de Groot. Hij maakte enkele foto's van deze vogel en plaatste deze op een van de vogeldagboek-pagina's op het internet (<http://www.vogeldagboek.nl>). Na publicatie van de foto's werd een reactie ontvangen van iemand die opmerkte dat het wel een Italiaanse Mus leek. Opvallend waren de (helderrode) kleuren. Het begin van de kruin van deze

Opvallende Huismus.
Foto: Adri de Groot.

vogel leek nogal grijs en de rest van de kruin was roodbruin. De vleugels waren helder rood(bruin) en de wangen erg licht tot zelfs wit van kleur. Omdat bekend is dat Huismussen nogal eens hybridiseren (met name met Spaanse Mussen), zou dit mogelijk een voorbeeld van dit gedrag kunnen zijn. Via het Eurobirdnet werd daarom een oproep verzonden om de foto's eens goed te bekijken en er commentaar op te leveren. In een reactie op deze oproep schreef Philippe Schepens uit België: 'Ik

Voorbeeld vogeldagboekpagina's

heb je (trouwens mooie) foto's bekeken. Die mus leek me wat 'goed' bruin, maar ik kon niet moeite het bovenste van de kop zien, en op één foto leek het me dat hij er toch grijs boven had (vooraan), wat dus bij de Spaanse en de Italiaanse helemaal niet voorkomt. Een hybride met een van die soorten is theoretisch mogelijk, maar mussen zijn geen trekvogels.' Of de waarneming in Zoetermeer dus inderdaad een geval van hybridisatie betrof is dus nog maar de vraag, maar het leverde wel een paar mooie plaatjes op. Overigens waren er op dezelfde plaats in Zoetermeer

Orpheusspotvogel.
Foto: Adri de Groot.

waarnemingen gedaan van Orpheusspotvogels. Ook deze vogels werden op de plaat vastgelegd. Over deze waarnemingen merkte Philippe Schepens het volgende op: 'Wat betreft de Orpheusspotvogels lijkt het wel dat er dit jaar haast een mini-invasie is geweest. Hier (Op de Bird Ringing Site 'Ouardye' te Zeebrugge (red.)) hebben we d'er geen gehad (enfin ik heb er geen geringd) maar ik heb er in totaal al drie geringd,

namelijk op 17 mei 1982, op 11 mei 1986, en op 28 mei 1993. In België is het een broedvogel langs de Franse grens sedert jaren, en het zou best kunnen dat het broedareaal zich naar het noorden uitbreidt.' Het is dus zeker de moeite waard goed op te letten.

Veldwaarnemingen CCXXXVII

Roodkeelduiker

02-03-03 17 Waddenzee, Noordzee. E. Winkel.
07-03-03 1 Waddenzee, Noordzee. E. Winkel.

Geelsnavelduiker

14-04-03 2 Recreatieplas Kievitsveld, Vaassen. J. & D. Zalmann.

Roodhalsfuut

13-04-03 2 Dwingelderveld, Holtveen, Dwingeloo. H. van Tol. Baltsend mannetje en vrouwtje.

Geoorde Fuut

13-04-03 7 Dwingelderveld, Holtveen, Dwingeloo. H. van Tol.

Roerdomp

08-02-03 1 Noord-Hollands Duinreservaat, Bakkum-Noord, Castricum. R. Costers.

Grote Zilverreiger

02-03-03 1 Noord-Hollands Duinreservaat, Bakkum-Noord, Castricum. R. Costers.

Zwarte Ibis

30-11-02 1 Polder, Petten. R. Costers.

Dwerggans

31-01-03 2 Ferwoude, Workum. E.W.F. Brandenburg. Geringd exemplaar.

Kleine Canadese Gans

01-02-03 31 Ferwoude, Workum. E.W.F. Brandenburg.

Krooneend

09-11-02 1 Noord-Hollands Duinreservaat, Bakkum-Noord, Castricum. R. Costers. Mannetje.
21-04-03 4 Vinkeveensche Plassen, Vinkeveen. H. van Tol. 3 mannetjes & 1 vrouwtje.

Grote Tafeleend

23-02-03 1 Infiltratiegebied, Castricum. E. Winkel.

Rode Wouw

24-04-03 3 Windesheim, Zwolle, Ov. E. Winkel.

Blauwe Kiekkendief

29-03-03 4 Schiermonnikoog. P.J. de Boer. 3 vrouwtjes & 1 mannetje.

Slechtvalk

14-03-03 1 Bolsward. E.W.F. Brandenburg.

Patrijs

09-03-03 2 Ten oosten van Valthermond, Valthermond. H. Stel.
16-04-03 2 Bronksestraat, Drempt. Gld. G. Strang. Op akker 2 mannetjes vechtend en tegen elkaar opvliegend.

Drieteenstrandloper

02-02-03 1 Friesche Front, Noordzee. E. Winkel. Samen met Alk.

Drieteenmeeuw

04-02-03 1 Zuiderhoofd, Harlingen. E.W.F. Brandenburg. Eerste winter.

Bosruiter

19-04-03 1 De Tweelingen, Boswachterij Schoonloo, Schoonloo. P.J. de Boer.

Rosse Franjepoot

29-03-03 1 Strekdam, Hondsbossche Zeewering, Petten. R. Costers. Van dichtbij kunnen bekijken toen hij in zee bij de dam foerageerde.

Zwartkopmeeuw

14-02-03 1 Tolsteegplantsoen, Utrecht. E. Winkel. In winterkleed.

Dwergmeeuw

04-02-03 1 Zuiderhoofd, Harlingen. E.W.F. Brandenburg. Volwassen ex.
24-04-03 2 Rottige Meenthe, Linde, Wolvega. P.J. de Boer. Adult ex.

Alk

02-02-03 1 Friesche Front, Noordzee. E. Winkel. Samen met Drieteenstrandloper.

Kleine Alk

16-02-03 1 Zoetermeerse Plas, Zoetermeer. E. Winkel.

Velduil

13-04-03 1 Dwingelderveld, Dwingeloo. H. van Tol.

IJsvogel

07-04-03 1 Noord-Hollands Duinreservaat, Bakkum-Noord, Castricum. R. Costers. Streek neer bij schuilwand bij een meertje.
06-04-03 1 Linde, Wolvega. P.J. de Boer.

Grote Gele Kwikstaart

22-02-03 1 Noord-Hollands Duinreservaat, Bakkum-Noord, Castricum. R. Costers. Foeragerend in ijsvrije, snelstromende duinbeek.

Grote Tafeleend.
Foto: E. Winkel.

Zwartkopmeeuw.

Foto: E. Winkel.

- 16-03-03 1 Hoge Land van Vollenhove,
Vollenhove. W. Temmink.
- Nachtegaal**
17-05-03 3 Eldrikse weiden, Eldrik, Laag Keppel.
G. Strang. Maximaal 3 broedparen,
afnemend in afgelopen jaren, vorig jaar
nog 5 broedparen.
- 27-04-03 2 Lauwersmeer, Groningen. P.J. de Boer.
Schaars in het noorden van ons land.
Terschelling. P.J. de Boer.
- 30-04-03 2
- Blauwborst**
05-04-03 1 Azewijnse Broek, Azewijn, Bergh,
Gld. G. Strang.
Soort is in de Achterhoek erg schaars.
- Roodborsttapuit**
07-03-03 1 Industrierrein De Mars, Zutphen.
G. Strang. In ruig stukje land naast
oude vuilnisbelt, hier nog nooit eerder
gezien.
- Beffijster**
20-04-03 2 Hazepolder & Pettemers Duinen,
Petten. R. Costers.
- 14-04-03 1 Knardijk, Oostvaardersplassen,
Lelystad. H. van Tol.
- 17-04-03 1 Zwarte Haan, Het Bildt. P.J. de Boer.
Vrouwjtje.
- Snor**
19-04-03 1 Eldriksche Weiden, Eldrik, Laag-
Keppel. G. Strang. 'Snorrend', tweede
jaar achter elkaar op deze plek
aanwezig.

Kleine Alk.

Foto: E. Winkel.

- Waterrietzanger**
23-04-03 1 Punthorst. E. Winkel.

Waterrietzanger.

Foto: E. Winkel.

- Klapekster**
18-02-03 1 Groot Sprenkelveld,
Waterleidingduinen, Nieuw-Leusen,
Ov. G. & F. Zuidhoek.
- Raaf**
17-02-03 2 Wilhelminabos, Flevoland.
E. Winkel. Baltsend paartje.
- Frater**
14-01-03 4 Zuiderhoofd, Harlingen.
E. W.F. Brandenburg.

Alk Drieteenmeeuw.
Foto: Edwin Winkel.

21-01-03	5	Zuiderhoofd, Harlingen. E.W.F. Brandenburg.
07-03-03	9	Rottumeroog, E. Winkel.
Kruisbek		
16-02-03	7	Noord-Hollands Duinreservaat, Bakkum-Noord, Castricum. R. Costers.
Zwarte Zwaan		
14-03-03	2	Burgwerd, Hemert, Wonseradeel, Bolsward. E.W.F. Brandenburg. Tussen 80 Knobbelzwanen.
30-04-03	1	Breezanddijk, Afsluitdijk. E.W.F. Brandenburg.

Waarnemingen kunnen worden gezonden naar de redactie van *het Vogeljaar* of naar G. Strang, Haverdreef 55, 7006 LH Doetinchem. Indien mogelijk per e-mail: gerbert.strang@hetnet.nl. Zie voor de geldende criteria *het Vogeljaar* 51 (4).